

УДК 336.71
JEL E44, G20, L10, N20

В. П. Прохоренко

аспірант

ДВНЗ «Університет банківської справи»

e-mail: vprokhor@icloud.com

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-5123-1368>

МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ

В умовах реформування національної економіки України і реалізації багатьох заходів, спрямованих на євроінтеграцію, важливим завданням органів державного управління є забезпечення умов, у яких, з одного боку, національний ринок захищений від негативних зовнішніх впливів (міграція, фінансові кризи, відплив капіталу тощо), а з другого боку – готовий до викликів інноваційного характеру в усіх секторах економіки. За таких обставин актуальним є забезпечення науково обґрунтованого ухвалення рішень щодо формування та оцінювання стратегії розвитку фінансового сектору національної економіки, оскільки наслідки реалізації фінансової стратегії безпосередньо впливають на характер і динаміку розвитку реального сектору економіки. Зважаючи на це, і було проведено дослідження методології оцінювання економічної ефективності стратегії розвитку фінансового сектору. Зокрема: розглянуто контекст змістового і сутнісного наповнення економічних категорійних понять «ефективність», «результативність» та «ефективність стратегії». Наведено контекст трактування цих понять у тематичних викладах, використання в наукових дослідженнях. Узагальнено досвід використання систем оцінки фінансової стабільності фінансового сектору, які активно впроваджуються в багатьох країнах світу. Досліджено принципи і технології оцінювання економічної ефективності стратегії розвитку фінансового сектору. Проведено порівняльний аналіз технологій оцінювання стану фінансового сектору.

Ключові слова: ефективність, ефективність стратегії, фінансовий сектор, оцінювання економічної ефективності, технології оцінювання.

Prokhorenko V. THE METHODOLOGY OF ECONOMY EFFICIENCY ASSESSMENT OF THE STRATEGY OF FINANCIAL SECTOR DEVELOPMENT

In the conditions of the reform of the national economy of Ukraine and the implementation of many measures aimed at European integration, an important task of the state administration is to ensure conditions in which, on the one hand, the national market is protected from negative external influences (migration, financial crises, capital leakage, etc.) on the other hand, is ready for challenges of an innovative nature in all sectors of the economy. Under such circumstances, it is important to ensure scientifically sound decision-making on the formation and evaluation of a strategy for the development of the financial sector of the national economy, since the consequences of the implementation of the financial strategy directly affect the nature and dynamics of the development of the real sector of the economy. In today's conditions of strategic transformations of the financial sector of Ukraine, it is relevant to develop a sound system for evaluating the economic efficiency of the selected strategy of financial sector development in Ukraine. The development of the system, that is, the application of a systematic approach to the implementation of the evaluation processes of the financial sector development strategy in Ukraine, is optimal in terms of the components of the financial sector and their characteristics. After all, it is the system that provides detailed disclosure of methods, functions, and evaluation purposes in terms of their interdependence and interconnection. In view of this, a study was carried out on the methodology for assessing the economic efficiency of the financial sector development strategy. In particular: the article explores the context of substantive and substantive filling of economic category concepts «efficiency», «effectiveness» and «strategy effectiveness» is considered. The context of the interpretation of these concepts in thematic exposition, use in scientific research is given. The experience of using the systems of assessing the financial stability of the financial sector, which are actively introduced in many countries of the world, is generalized. The principles and technologies for assessing the economic efficiency of the financial sector development strategy are explored. A comparative analysis of technologies for assessing the state of the financial sector was carried out.

Keywords: efficiency, strategy effectiveness, financial sector, economic efficiency estimates, estimation technologies.

Постановка проблеми. Формування стійкої фінансової системи – фундаментальна мета соціально-економічної політики будь-якої країни. Різні країни розв'язують цю проблему по-різному відповідно до особливостей структури економічної, фінансової, політичної систем, але завжди підтверджують доціль-

ність формування системи оцінювання стану фінансового сектору економіки, оскільки стійке функціонування фінансового сектору визначає загальну макроекономічну стабільність сучасної ринкової економіки.

Упродовж останніх десятиліть спостерігається значна нестабільність розвитку фінансового сектору

загалом, що спричиняє хиткість фінансових систем багатьох країн світу. Це пояснюється не тільки зовнішніми чинниками, а й внутрішніми проблемами їх становлення. Так, фінансова криза 2007–2008 рр. виявила недоліки в методології раннього виявлення, прогнозування та попередження кризових явищ, виявленні зовнішніх і внутрішніх проблем та недосконалості виявлення диспропорцій фінансового сектору країни [1, с. 134–135]. В Україні вибір оптимальної моделі досягнення фінансової стабільності, визначення відповідного механізму, технології для реалізації поставлених завдань часто відбуваються без об'єктивної оцінки наслідків запровадження економічних перетворень і забезпечення ефективності функціонування фінансового сектору. Хоча Національний банк України запровадив систему оцінки фінансової стійкості й запобігання фінансовим кризам кілька років тому (мікропруденційний аналіз банківської системи, аналіз макроекономічних процесів тощо), проте й досі немає досконалої координації й узагальнення результатів діяльності всіх сегментів фінансового сектору, що істотно знижує ефективність ухвалених рішень щодо регулювання їхньої діяльності.

Активізація комплексних досліджень до визначення поточного стану фінансового сектору і розроблення системи заходів для забезпечення від фінансових криз, а також розроблення методології аналізу та оцінювання ефективності стратегії розвитку вітчизняного фінансового сектору є актуальною науковою та практичною проблемою.

Аналіз останніх досліджень. Зарубіжні економісти інтенсивно досліджують проблеми фінансової стійкості, особливо активно над цим працюють спеціалісти центральних банків розвинених країн, МВФ і Світового банку. Значна кількість наукових праць з економіки присвячена питанням ефективного, стійкого, стабільного розвитку її фінансового сектору, його домінуючої ролі над реальним сектором. Дослідження провідних фахівців у сфері макроекономічного і державного регулювання фінансового сектору знайшли своє відображення в системних наукових дослідженнях вітчизняних учених, зокрема методичні та практичні аспекти оцінки стійкості фінансового сектору України відображено у працях О. Барановського, А. Кузнецової, В. Міщенко, О. Кіреєва, М. Шаповалової, А. Лазні, О. Любкіної, О. Невмержицької та А. Петрик.

Проте в більшості наукових праць питання щодо розвитку і взаємодії сегментів фінансового сектору та фінансiалiзацiї економiки розглядаються окремо одне від одного, що обґрунтовує доцільність дослідження саме ключових засад забезпечення ефективного розвитку фінансового сектору в умовах поступової фінансiалiзацiї економiки з метою попередження наявних дисбалансів фінансових ресурсів. Віддаючи належне розробкам зарубіжних і вітчизняних учених та їхньому внеску в економічну теорію і практику, а також застосовуючи їхні наукові положення, вважаємо за доцільне зосередити увагу на розробленні тео-

ретико-методологічних засад оцінювання економічної ефективності стратегії розвитку фінансового сектору, актуальність яких пояснюється зазначеними вище обставинами.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану, висвітлення основних проблем і перспектив оцінювання економічної ефективності стратегії розвитку фінансового сектору.

Основні результати дослідження. Відповідно до характерних параметрів розвитку економіки в сучасних умовах, стратегія розвитку фінансового сектору має бути високоефективною, тобто повинні бути досягнені визначені довгострокові цілі та й розв'язані поточні проблеми, що виникають у процесі їх досягнення. Для цього потрібно проводити оцінювання економічної ефективності стратегії розвитку фінансового сектору.

Проте перш за все варто чітко визначити, що таке «ефективність», оскільки це поняття як головна ціль функціонування будь-якої діяльності рідко піддається теоретичному розглядові саме через неясність сприйняття. Також часто в сучасній літературі такі поняття, як «ефективність» і «результативність», викликають багато суперечностей. На доцільності розрізняти результативність та ефективність наголошує П. Березівський, «оскільки в такому випадку ігнорується момент корисності, адже не кожен результат можна вважати ефективним з тієї чи іншої точки зору» [2, с. 9].

Результативність – певний показник деякого процесу, показник того, що в кінці процесу виходить дещо, заздалегідь заплановане. А от ефективність – це не лише досягнення намічених цілей, а й отримання певного ефекту, що підтверджують Ф. Фрай, Ч. Стоунер і Р. Хаттвік [3, с. 364], трактуючи результативність як «ступінь досягнення цілей бізнесу» (фінансові цілі, новаторські цілі, цілі якості або будь-який інший результат, який є для бізнесу вирішальним), а ефективність – «міру відношення витрат і результату». Таким чином, певна діяльність може бути результативною, але при цьому може витратити надмірну кількість фінансових ресурсів відносно отриманих результатів. У такому разі ця діяльність є результативною, але не ефективною. Саме ефективність варто оцінювати з метою отримання відомостей про те, як використовуються ресурси.

П. Друкер у своїх працях зазначає, що ефективність можна розуміти по-різному: робити потрібні речі («doing the right thing»); створювати потрібні речі («create the right thing») [4, с. 16–18].

Таким чином, спостерігаємо досить велику розрізненість думок учених щодо сутності поняття «ефективність», проте доцільно зазначити, що, відрізняючись індивідуальними підходами авторів (з урахуванням різного ступеня деталізації, різноманітних факторів), висловлені погляди не є взаємовиключаючими, а доповнюють одне одного, що також стосується визначення поняття «ефективність стратегії». Так, Р. Фатхутдинов визначає ефективність стратегії як «співвідношення досягнутого ефекту і здійснених

витрат» [5, с. 364]. За М. Мейером, ефективність стратегії – це «здатність досягати поставленої мети» [6, с. 5]. Е. Негомедзянова наводить ще одне визначення цього поняття як «розмір грошового потоку, який необхідно отримати, дисконтованого до поточної вартості» [7, с. 5]. Оскільки не існує однозначного тлумачення понять «ефективність» та «ефективність стратегії», тому під ефективністю стратегії слід розуміти ступінь досягнення довгострокових цілей та одержання певного ефекту від успішної реалізації стратегії.

Ураховуючи те, що стратегію неможливо оцінити одним узагальненим показником, оскільки вона генерує багато ракурсів діяльності, то її оцінювання проводять на основі комплексного аналізу отриманих результатів, відбитих у показниках ефективності й показниках діяльності загалом.

Т. Пітерс і Р. Уотерман зазначають, що найбільш прогресивним є підхід, який передбачає визначення того, чи була реалізована стратегія, та, від якої безпосередньо залежить економічна ефективність стратегії розвитку фінансового сектору [8, с. 246].

Досить цікавим видається підхід до визначення фінансової стабільності через стабільність інституцій. Це відповідає і розробленій 2001 року методиці Міжнародного валютного фонду, у якій представлено систему індикаторів фінансової стійкості. Відповідно до неї центральні банки країн розраховують 40 індикаторів, 25 з яких мають відображати стабільність установ сектору депозитних корпорацій і 15 – клієнтів сектору депозитних корпорацій [9, с. 27]. НБУ проводить розрахунки за 12 основними і 10 рекомендованими критеріями, які досить часто використовуються для проведення стрес-тестування вразливості фінансової системи.

Підвищенню ефективності моніторингу фінансової стабільності сприяла реалізація спільної міжнародної програми МВФ і Світового банку Financial Sector assessment Program (FSAP), спрямована на підвищення ефективності роботи і зміцнення фінансових систем. Вона включає такі основні категорії: оцінку стабільності фінансової системи; оцінку відповідності національної практики фінансового регулювання міжнародним стандартам та оцінку потреб фінансового сектору в реформуванні та розвитку. Слід зазначити, що програма сприяла розробленню вищезгаданих індикаторів фінансової стійкості, які активно використовувались для побудови інтегральних оцінок стійкості та стабільності фінансового сектору, а їхня динаміка і волатильність – для ідентифікації кризових явищ [10, с. 29].

О. Евенс, А. Леоне, М. Гілл і П. Гільберс [11, с. 24] наголошують на важливості значень фінансових показників в оцінці і моніторингу фінансової стійкості окремих фінансових інституцій та фінансової системи загалом, а також підкреслюють важливість обчислень для прогнозування й ухвалення рішень, виділяючи макропруденційні індекси, які містять два набори показників: макроекономічні показники і сукупні показники окремих фінансових інституцій.

Дж. Ван ден Енд для визначення фінансової стійкості фінансової системи Нідерландів пропонує індекс, який ураховує процентні ставки, валютні курси і ціни на нерухомість [12, с. 24].

Технологію оцінювання сильних і слабких сторін фінансової системи називають макропруденційним аналізом, що вважається базовим підходом, який містить потрібні методологічні інструменти для дослідження вразливості фінансового сектору. На відміну від мікропруденційного аналізу, що фокусується на стані окремих фінансових інституцій, під час макропруденційного аналізу увага акцентується на стабільності всіх сегментів фінансового сектору. Основними компонентами макропруденційного аналізу є: агреговані мікропруденційні дані; макроекономічні дані; стрес-тестування та аналіз сценаріїв розвитку; ринкова інформація, що відображає вплив стану фінансових інституцій; якісна інформація про інституційну структуру і нормативну базу; структурні дані [13, с. 15–17]. Саме агреговані мікропруденційні індикатори відображають поточний стан фінансових інституцій, а решта макроекономічних показників – зміни, що впливають на фінансову систему.

Отже, саме на підставі агрегованих індикаторів стану окремих фінансових інституцій оцінюють загальний стан фінансової системи. Тому уваги заслуговують способи агрегування цих даних. Найчастіше використовується і є базовим для визначення макропруденційних індикаторів підхід «CAMELSO» (удосконалена система CAMELS). Агрегування за цим підходом передбачає оцінювання шести груп показників, що відображають поточний стан фінансових інституцій: достатність капіталу, якість активів, управління стійкістю, прибуток, ліквідність, чутливість до ринкового ризику [14, с. 4–5]. До цього переліку також включають ринкові показники, які агрегують на підставі цін чи дохідностей фінансових інструментів та виходячи з кредитних рейтингів фінансових інституцій [15, с. 14].

Для аналізу впливу зовнішніх чинників на стан фінансової системи використовують стрес-тестування і сценарний аналіз, які передбачають використання тематичного інструментарію для оцінки нестабільності фінансової системи [11, с. 3–4]. Технологія стрес-тестування визнана найефективнішою у спільній міжнародній програмі оцінки фінансового сектору (FSAP) і її проводять як на «портфельному», так і на загальному (агреговане стрес-тестування фінансової системи) рівнях [15, с. 34]. Методику стрес-тестування застосовують більшість фінансових установ у західних країнах як важливий компонент систем відстеження та оцінки ризиків. Стрес-тестування чітко ілюструє міру вартості потенційних дисбалансів і чітко прив'язаний до особливостей окремої фінансової системи. Стрес-тестування і макропруденційні індикатори досить часто застосовують разом для аналізу фінансової стійкості економіки країни.

Кількісно оцінити причинно-наслідкові зв'язки складних соціально-економічних систем, зокрема

фінансової системи, дозволяє застосування різноманітних економіко-математичних технік. Так, М. Чіхак і К. Шаєк, використовуючи багатофакторну логістичну модель, провели економетричний аналіз індикаторів фінансової стабільності 100 країн за 14-річний період і довели, що такі індикатори, як рентабельність власного капіталу банків і фінансовий леверидж небанківських корпоративних інституцій, є статистично вагомими у виявленні системних проблем банківського сектору [16, с. 131].

До відомих технологій моделювання варто віднести VaR (векторну авторегресію). Починаючи із 70-х років XX століття, зросла популярність VaR-моделей в економіці, які запропонував К. Сімс як альтернативу системі симульативних рівнянь, що включали екзогенні змінні. VaR-моделі – це мультіваріативні динамічні економетричні моделі, що використовуються для відображення лінійних взаємозв'язків між декількома часовими рядами і дають змогу описати взаємний вплив економічних і фінансових показників [17, с. 37]. Розрізняють дві форми представлення VaR-моделі: приведену (Reduced form VaR) і структурну (Structural VaR – SVAR). Моделі VaR/SVAR є відображенням взаємозв'язку між авторегресійними процесами для випадку багатьох змінних. У структурній формі (SVAR) ці моделі здатні узагальнювати передавання диспропорцій у часі між окремими показниками, секторами економіки тощо. Так, Банк Великобританії використовує VaR-модель, що дає змогу аналізувати ефекти структурних змін та отримувати короткострокові прогнози. А Національний банк України використовує гібридну динамічно-стохастичну модель і структурну VaR (ЕСМ) для аналізу ефективності грошово-кредитної політики [10]. Перевагою технології VaR-моделювання є проста процедура оцінювання і наявність цілої низки технік оцінки взаємозв'язків компонентів динамічної структури моделі.

У дослідженні МВФ «Introducing a New Broad-based Index of Financial Development» автор дотримується широкого багатовимірного підходу до визначення індексу фінансового розвитку, згідно з яким структура індексу містить три основні категорії: глибина (розмір і ліквідність ринків), доступ (доступність фінансових послуг) та ефективність (спроможність установ надавати фінансові послуги за низькими цінами і стійкими надходженнями, а також рівнем активності ринків капіталу) [17, с. 24]. Індикатори за цими категоріями визначають окремо для фінансових інституцій і ринків. Ці показники відбирались за умови максимального охоплення країн, сюди потрапила й Україна, у якій була зібрана вся потрібна інформація, проте на макрорівні.

Проведене дослідження сучасної методики розрахунку індексу фінансового розвитку МВФ щодо його застосовності до України свідчить про те, що вищезазначені фінансові індикатори у вітчизняній статистиці фактично не відображаються, а значить не можуть бути повністю застосованими для України, що говорить про недосконалість вітчизняної фінансової ста-

тистики, тому немає достовірних джерел даних щодо об'єктивного стану розвитку фінансового сектору.

Для досягнення ефективності реалізації стратегії розвитку фінансового сектору статистична інформація, на якій базується розроблена стратегія, повинна бути об'єктивною, комплексною, прозорою, доступною, а також має бути відкритою для доступу широких кіл громадськості та експертів через сучасні засоби комунікацій, онлайн-ресурси та публікації.

Ураховуючи наявність значної кількості оцінок різних суб'єктів, що відповідають різним цілям і критеріям оцінювання, а також брак джерел достовірних даних щодо об'єктивного стану розвитку фінансового сектору, доречним і достатньо обґрунтованим буде аналізування вітчизняного фінансового сектору не за показниками поточної діяльності фінансових інституцій, а саме його стратегії розвитку, етапи реалізації якої є публічною інформацією, а результати – прогнозованими.

Зазначимо, що при оцінці економічної ефективності стратегії розвитку фінансового сектору варто враховувати, що фінансовий сектор не є однорідним об'єктом, а множиною самостійних елементів із важливими взаємозв'язками між ними. Саме оцінюючи стратегії розвитку фінансового сектору як системи, доцільно розглядати всі аспекти ефективності як її окремих сегментів, так і враховувати синергетичні ефекти, що виникають при формуванні відносин між ними. За такого підходу оцінка ефективності стратегії розвитку фінансового сектору не буде просто сумою оцінок чи середньою оцінкою всіх фінансових інституцій, а буде системою показників і синтетичним показником, що відповідає певним критеріям і цілям на різних рівнях оцінювання.

Оцінювання економічної ефективності стратегії розвитку фінансового сектору рекомендується проводити за такими критеріями: відповідність стратегічним орієнтирам; відповідність сучасному потенціалу (потенціал функція похідна від початкових умов діяльності фінансового сектору і стану зовнішнього середовища); відповідність уточненим можливостям і загрозам, закладеним у зовнішньому середовищі; прийнятність ризику (імовірність настання тих чи інших стратегічних цілей, помножена на прогнозований виграш чи програш); гнучкість (можливість для швидкого маневру щодо коригування стратегії та її заміни, можливості для варіативності в ухваленні рішень у майбутньому); переваги перед іншими стратегічними альтернативами (оцінка тих самих факторів щодо інших стратегій).

Відмітимо, що важливим критерієм оцінювання економічної ефективності стратегії розвитку фінансового сектору є її відповідність змінам факторів зовнішнього середовища; рівень внутрішньої збалансованості між довгостроковими цілями; заходами, що пропонується для їх досягнення (стратегічними ініціативами) і цільовими показниками.

Серед особливостей побудови системи оцінювання економічної ефективності стратегії розвитку

фінансового сектору є те, що тут варто враховувати рівні оцінювання, які повинні відповідати довгостроковим цілям стратегії з урахуванням макро-, мезо- і мікрорівня фінансового сектору України. Тобто потрібна ієрархія показників різних рівнів деталізації залежно від характеру завдання та цілі.

Використання методологічного підходу, що базується на використанні багаторівневої системи оцінок, пояснюється не лише розширенням на кожному рівні множини фінансових інституцій, цілей, критеріїв оцінювання, а й наявністю значної множини факторів, що на різних рівнях впливають на результат реалізації стратегії розвитку фінансового сектору. Так, на мікрорівні аналізу варто враховувати, що фінансовий сектор умовно можна розділити на державний, корпоративний і приватний, а також що не всі фінансові інституції є контрольовані урядом. Таким чином, вплив факторів на ефективність буде різним, що дозволить сформувати множину різних оцінок. Перехід на вищий рівень включатиме в оцінювання дію факторів мезо- і макросередовища. Дотримуючись такого підходу, усі фактори, які впливають на функціонування і результат реалізації стратегії розвитку фінансового сектору, з другого рівня оцінювання належатимуть до зовнішніх.

Отже, цілі оцінювання економічної ефективності стратегії розвитку фінансового сектору повинні відображати її призначення та бажані кінцеві результати діяльності. Що стосується саме цілей оцінювання економічної ефективності стратегії розвитку фінансового сектору, то їх варто розрізняти з урахуванням макро-, мезо- і мікрорівня фінансового сектору та за рівнем деталізації на такі.

1. Головні цілі. Головною ціллю є одержання достовірної інформації щодо економічної ефективності стратегії розвитку фінансового сектору.

2. Часткові цілі. Часткові цілі виражають одержання даних щодо економічної ефективності різних напрямів реалізації стратегії розвитку фінансового сектору.

3. Елементні цілі. Елементні цілі виділяються для встановлення даної ефективності на рівні окремих заходів, етапів реалізації стратегії розвитку фінансового сектору чи на рівні фінансової інституції.

Також оцінювання економічної ефективності стратегії розвитку фінансового сектору можна проводити за двома напрямками:

– оцінка вироблених конкретних стратегічних варіантів для визначення їх придатності, реалістичності, послідовності і прийнятності для розвитку фінансового сектору;

– порівняння результатів реалізації стратегії з рівнем досягнення цілей.

Підсумовуючи, зазначимо, що пріоритети розвитку фінансового сектору є цілісною системою економічних цілей на довгострокову перспективу з урахуванням національних економічних інтересів та соціально-економічних потреб економічної системи, від якої безпосередньо залежить економічна ефективність стратегії розвитку фінансового сектору.

Найбільш важливим моментом у процесі оцінювання економічної ефективності стратегії розвитку фінансового сектору є вибір критеріїв оцінки, які можуть використовуватись ще на стадії вибору стратегії або ж уже на етапі оцінки результатів її реалізації. Існує безліч характеристик, проте для стислості можна визначити лише послідовність, узгодженість, здійсненність, спадкоємність.

Найважливішою функцією стратегії є забезпечення узгодженості діяльності всіх сегментів фінансового сектору, а також це стосується взаємоузгодженості довгострокових цілей, заходів та етапів реалізації стратегії. Основна проблема полягає в тому, чи може стратегія втілюватися в життя за рахунок наявних у розпорядженні ресурсів.

Функції системи оцінювання економічної ефективності стратегії розвитку фінансового сектору виражають її прикладну значущість, що дає підстави оцінити напрям і можливості практичного застосування системи оцінки, а також зосередити увагу на потрібних перевагах.

Таким чином, проводячи оцінку стратегії розвитку фінансового сектору в міру її реалізації, потрібно визначити, наскільки елементи стратегії послідовні, узгоджені, здійснювані. Якщо фінансовий сектор загалом і всі його сегменти позитивно оцінюють ці критерії і ступінь оцінки висока, то можна сказати, що стратегія реалізуватиметься ефективно.

У деяких випадках у разі виникнення непередбачених проблем або допущених у ході вироблення стратегії помилок ухвалену стратегію коригують. Однак залишається потреба постійної оцінки ухвалені стратегії як у процесі її планування, так і у процесі її реалізації.

Висновки. Таким чином, економічне оцінювання ефективності стратегії розвитку вітчизняного фінансового сектору потребує пошуку та реалізації об'єктивних способів визначення рівня успішного функціонування як окремого суб'єкта фінансової діяльності, так і фінансового сектору загалом.

Оцінювання ефективності стратегії розвитку фінансового сектору повинне проводитись на основі збалансованої системи показників і з урахуванням рівнів деталізації цілей оцінювання та базуватись на дотриманні таких принципів, які допоможуть уникнути помилок і забезпечать оптимальне досягнення поставлених цілей, що сприятиме формуванню оптимальної системи оцінювання економічної ефективності стратегії розвитку фінансового сектору.

Список використаних джерел

1. Луняков О. Релевантні фактори стабільності функціонування фінансового сектора. Соціально-економічні проблеми і держава. 2013. Вип. 1 (8). С. 133–140. Режим доступу : <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13lovffs.pdf>

2. Березівський П. Ефективність виробництва і формування ринку продукції скотарства в Карпатському регіоні. Львів: Українські технології, 1998. 256 с.

3. Fry Fred L., Stoner Charles R., Hattwick Richard E. *Business: an integrated approach* (2nd Ed.). New York: Irwin/McGraw-Hill, 2003.

4. Drucker P. *The Effective Executive: The Definitive Guide to Getting the Right Things Done* (Harperbusiness Essentials). New York: HarperCollins, 1963.

5. Фатхутдинов Р. А. *Производственный менеджмент: учебник. 6-е изд.* Санкт-Петербург: Питер, 2008. 496 с.

6. Мейер М. В. *Оценка эффективности бизнеса. Что будет после Balanced Scorecard?*: пер. з англ. Москва: «Вершина», 2008.

7. Негомедзянова Е. А., Зубкова А. Г. *Формирование модели оценки экономической эффективности генерирующей компании. 2007.* Режим доступа: <http://www.jurnal.org/articles/2007/ekon43.html>.

8. Питерс Т., Уотерман Р. В *поисках эффективного управления (опыт лучших компаний)*: пер. с англ. Москва: Прогресс, 1986. 424 с.

9. Белова І., Башлай С. *Визначення фінансової стабільності України. Вісник Національного банку України. 2013. № 7. С. 25–31.*

10. Лук'яненко І. Г., Фарина О. І. *Макрофінансова стабільність: моделі та методи оцінки: монографія.* Київ: НаУКМА, 2016. 188 с.

11. Evens O., Leone A. M., Gill M., Hilbers P. *Macroprudential Indicators of Financial System Soundness. Occasional Paper 192. 2000. P. 1–49.*

12. Van den End J. W. *Indicator and boundaries of financial stability. Netherlands Central Bank, Research Department. DNB Working Papers 097. 2006.*

13. Sundararajan V., Enoch C., San Jos A., Hilbers P., Krueger R., Moretti M., Slack G. *Financial Soundness Indicators: Analytical Aspects and Country Practices.* Washington DC: International Monetary Fund, 2002. 120 p.

14. NCUA Letter to Credit Unions: CAMELS Rating System. National Credit Union Administration. Alexandria: NCUA, 2003. 20 p.

15. Čihák M. *Stress Testing: A Review of key Concepts; CNB Internal Research and Policy Note.* Praha: Czech National Bank, 2004. 34 p.

16. Čihák M., Schaeck K. *How well do aggregate prudential ratios identify banking system problems? Journal of Financial Stability. 2010. № 6 (3). P. 130–144.*

17. Svirydenka K. *Introducing a New Broad-based Index of Financial Development. IMF Working Paper: WP/16/5.* Washington, 2016. 42 p.

References

1. Luniakov, O. (2013). *Relevantni faktory stabilnosti funkcionuvannia finansovoho sektora [Relevant factors of stability in the functioning of the financial sector]. Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava – Socio-economic problems and the state, 1 (8), 133–140 [in Ukrainian].*

2. Berezivskiy, P. (1998). *Efektivnist vyrobnytstva i formuvannia rynku produktsii skotarstva v Karpatskomu*

rehioni [Efficiency of production and formation of the market of cattle breeding products in the Carpathian region]. Lviv: Ukrainski tekhnolohii [in Ukrainian].

3. Fry Fred, L., Stoner Charles R., Hattwick, Richard E. (2003). *Business: an integrated approach* (2nd Ed.). New York: Irwin/McGraw-Hill.

4. Drucker, P. (1963). *The effective executive: The definitive guide to getting the right things done.* New York: HarperCollins.

5. Fatkhutdinov, R. A. (2003). *Proizvodstvennyy menedzhment [Production management]. Sankt-Peterburg: Piter [in Russian].*

6. Mejer, M. (2004). *Otsenka effektivnosti biznesa. Chto budet posle Balanced Scorecard? [Business efficiency assessment. What will happen after the balanced scorecard?]. Moscow: Vershina [in Russian].*

7. Negomedzjanova, E. A. (2007). *Formirovaniye modeli otsenki ekonomicheskoy effektivnosti generiruyushchey kompanii [Formation of the model of economic efficiency evaluation of the generating company]. Retrieved from <http://www.jurnal.org/articles/2007/ekon43.html> [in Russian].*

8. Piters, T., Waterman, R. (1998). *V poiskakh effektivnogo upravleniya (opyt luchshikh kompaniy) [In search of effective management (experience of the best companies)]. Moscow: Progress [in Russian].*

9. Bielova, I. (2013). *Vyznachennia finansovoi stabilnosti Ukrainy [Definition of financial stability of Ukraine]. Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy – Bulletin of the National Bank of Ukraine, 17, 25–31 [in Ukrainian].*

10. Lukianenko, I. H., Faryna, O. I. (2016). *Makrofinansova stabilnist: modeli ta metody otsinky [Macrofinance stability: models and methods of evaluation]. Kyiv: NaUKMA [in Ukrainian].*

11. Evens, O., Leone, A., Gill, M., & Hilbers, P. (2000). *Macroprudential Indicators of Financial System Soundness. Occasional Paper 192, 1–49.*

12. Van den End, J. W. (2006). *Indicator and boundaries of financial stability. Netherlands Central Bank, Research Department. DNB Working Papers 097.*

13. Sundararajan, V. [et al.]. (2002). *Financial Soundness Indicators: Analytical Aspects and Country Practices, Washington DC: International Monetary Fund.*

14. National Credit Union Administration. (2003). *NCUA Letter to Credit Unions: CAMELS Rating System. Alexandria: NCUA.*

15. Čihák, M. (2004). *Stress Testing: A Review of key Concepts; CNB Internal Research and Policy Note, Praha: Czech National Bank.*

16. Čihák, M., Schaeck, K. (2010). *How well do aggregate prudential ratios identify banking system problems? Journal of Financial Stability, 6 (3), 130–144.*

17. Svirydenka, K. (2016). *Introducing a New Broad-based Index of Financial Development. IMF Working Paper: WP/16/5. Washington.*

Надійшло 29.03.2018.